

Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola, Kanice, okres Brno-venkov

Kanice 135, 664 01 Bílovice nad Svitavou

Identifikátor školy: 600 111 008

Termín konání inspekce: 8. – 10. červen 2004

Čj.:	12-1261/04-5211
Signatura:	kl2cx127

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 1. stupni základní školy v předmětech přírodověda, český jazyk, matematika, výtvarná výchova a na 2. stupni v předmětech český jazyk, dějepis, matematika, přírodopis, tělesná výchova ve školním roce 2003/2004 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Kanice, okres Brno-venkov je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem je Obec Kanice, Kanice 76, 664 01 Bílovice nad Svitavou. Škola sdružuje základní školu s kapacitou 240 žáků, školní družinu s kapacitou 25 žáků a školní jídelnu s kapacitou 150 jídel. Ve školním roce 2003/2004 ji navštěvuje 118 žáků čtvrtého až devátého ročníku rozdělených do šesti tříd. Škola pracuje podle vzdělávacího programu Základní škola č. j. 16 847/96-2.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Ve školním roce 2003/2004 působí v základní škole deset pedagogických pracovníků včetně ředitelky školy. Někteří učitelé druhého stupně ZŠ vyučují na prvním stupni a obráceně. Z pěti učitelek, které zajišťují výuku na prvním stupni, tři nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Na druhém stupni vyučuje devět pedagogických pracovníků. Jedna z učitelek, která nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, v současné době studuje na pedagogické fakultě. Tři vyučující nesplňují podmínku pedagogické způsobilosti pro výuku na druhém stupni ZŠ. Výchovná poradkyně absolvovala kvalifikační studium pro výkon této funkce. Ve školní družině pracuje jedna vychovatelka s odbornou i pedagogickou způsobilostí. Při přidělování úvazků se snaží ředitelka vycházet z podmínek a potřeb školy, v rámci možností i z odbornosti jednotlivých vyučujících.

Škola má zpracovány vnitřní směrnice a řady, prostřednictvím kterých zajišťuje organizaci a chod školy. Organizační struktura odpovídá velikosti školy a umožňuje její řádné fungování. Provoz školy je členěn na úsek výchovy a vzdělání, úsek školního stravování a úsek provozní. V případě krátkodobé nepřítomnosti ředitelky je zastupováním pověřena učitelka, při dlouhodobé nepřítomnosti ředitelky zastává pověřená učitelka funkci zástupce statutárního orgánu. Vzhledem k malému počtu pracovníků školy je stanoven pouze vedoucí úseku školního stravování, všechny ostatní zaměstnance vede ředitelka. Delegování úkolů na jednotlivé pracovníky provádí aktuálně na období školního roku. Je účelné a zajišťuje bezproblémový provoz školy. S pracovníky, které ředitelka pověřila funkcí, projednala a podepsala pracovní náplň. Přenos informací uvnitř školy probíhá prostřednictvím měsíčních provozních porad, nástěnky ve sborovně a každodenním kontaktem ředitelky se zaměstnanci. Pro tento školní rok je zpracován *Plán práce ZŠ Kanice*, v němž je přehled nejdůležitějších akcí a slouží jako výchozí materiál pro týdenní plánování výchovně-vzdělávací práce školy.

Poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada. Ve škole pracují dvě předmětové komise a metodické sdružení učitelů prvního stupně. Tyto orgány společně řeší problémy prospěchu a chování žáků, organizují školní akce. Méně se daří koordinovat jejich činnost v oblasti metod práce a předávání ověřených alternativních moderních přístupů ve výchovně-vzdělávací práci školy. Metodické sdružení a předmětové komise pravidelně vyhodnocují svoji činnost na jednáních pedagogické rady.

Systém vedení zaměstnanců je založen na demokratických principech. S nepedagogickými zaměstnanci se schází ředitelka školy na pravidelných schůzkách a vzniklé problémy se operativně řeší. Začínajícím a nekvalifikovaným pracovníkům se věnují ředitelka školy a výchovná poradkyně. Kontrolu výchovně-vzdělávací práce zajišťuje ředitelka formou hospitační činnosti. Výsledky hospitací, z nichž si vede záznamy, jsou s jednotlivými pedagogy projednávány a v případě zjištěných nedostatků jsou přijímána opatření vedoucí k nápravě. Plánování v oblasti lidských zdrojů je ovlivněno klesajícím počtem žáků a dopravní obslužností obce.

Dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se účastní všichni učitelé. Velká pozornost byla věnována zejména zdokonalování učitelů v práci s výpočetní technikou, výchovnému poradenství, tělesné výchově a dějepisu.

Vedení školy má vypracována kritéria pro hodnocení práce zaměstnanců. Vytvářejí vhodnou motivaci ke zkvalitňování jejich práce. Sebehodnocení práce zaměstnanců se ve škole neprovádí.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům byly celkově na velmi dobré úrovni.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Budova základní školy se nachází na okraji obce, ve velmi pěkném prostředí. Okolí školy je upravené a poskytuje žákům vhodné podmínky pro relaxaci. V areálu školy se nachází funkční skleník určený pro výuku praktických činností, udržovaná školní zahrada s pokusným pozemkem a obecní hřiště. Toto hřiště a školní tělocvičnu využívá i veřejnost. Škola má kromě kmenových tříd i odborné učebny. Ve třídách je většinou starší udržovaný školní nábytek, který se postupně vyměňuje za nový. Třídy prvního stupně ZŠ jsou svým vybavením učebními pomůckami pro výuku podnětější než třídy druhého stupně. Vzhledově a funkčně je nejlépe vybavena učebna výpočetní techniky a informatiky s možností připojení na Internet, účelně je vybavena také keramická dílna sloužící též k výuce výtvarné výchovy a školní knihovna. V odborné učebně pro výuku fyziky a chemie jsou rozmístěny učební pomůcky, modely, ale je zde i nefunkční elektroinstalace, určená k demonstračním žákovským pokusům. Přílehlý kabinet fyziky a chemie slouží podobně jako kabinet hudební výchovy, zeměpisu a tělocviku k ukládání učebních pomůcek, maket a chemikálií. Chodby, žákovské šatny a zejména hygienická zařízení pro žáky, jsou zastaralé. Jejich vybavení je dobré, místy pouze vyhovující. Suterénní prostory sloužící k ukládání přebytečného nábytku a věcí vyžadují větší opravy. Nevyhovující jsou šatny a další zázemí pro část provozního personálu. Pozitivem všech prostor je skutečnost, že téměř všude jsou rozmístěny velmi zdařilé výtvarné práce a učební projekty žáků a učitelů.

Žáci používají schválené učebnice, pracovní sešity a učební texty. Didaktická a audiovizuální technika je funkční a ve vyučovacím procesu se spolu s výpočetní technikou velmi často využívá. Její umístění jednak ve třídách, jednak v kabinetech zvyšuje dostupnost. Školní knihovna je vybavena dostatečným množstvím krásné a moderní encyklopedické literatury.

Ředitelka školy sleduje a kontroluje materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy. Potřebné opravy plánuje a konzultuje se zaměstnanci, zřizovatelem školy a ve spolupráci s ním a jeho možnostmi zajišťuje, aby se prostředí pro vzdělávání a výchovu zlepšovalo. Kontrola v oblasti materiálně-technických podmínek je účinná. Některá školní zařízení využívá také širší veřejnost.

Úroveň materiálně-technických podmínek je vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu celkově dobrá, umožňuje vzdělávání a výchovu.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Na obou stupních základní školy jsou v tomto školním roce žáci vyučováni podle vzdělávacího programu Základní škola, č. j. 16 847/96-2.

Individuální vzdělávací programy pro integrované žáky a pro žáky se specifickými poruchami učení nejsou vypracovány, neboť ve školním roce 2003/2004 škola nevykazuje integrované žáky.

Vzdělávací program je realizován v souladu s rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

Učební plán pro školní rok 2003/2004 je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu realizovaného školou. Je rozpracován ve školním rozvrhu jednotlivých tříd. V době konání inspekce byly osnovy ve sledovaných předmětech plněny. Interní úpravy učebního plánu vycházejí z podmínek školy. Disponibilní hodiny v 8. a 9. ročníku byly využity v souladu s Metodickým pokynem k realizaci rozvojového programu „Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 2 vyučovací hodiny č. j.: 31 172/2002-22 na posílení výuky matematiky a českého jazyka. Výuka volitelných předmětů probíhá od sedmého ročníku. Povinná dokumentace je řádně vedena a průkazným způsobem zachycuje průběh a výsledky vzdělávání a výchovy.

Výuka je v souladu s učebními dokumenty vzdělávacího programu.

Učitelé rozpracovávají učební osnovy do tematických plánů. Kontrola naplňování učebních osnov je ředitelkou školy sledována v rámci hospitační činnosti, avšak není důsledná.

Kontrola naplňování učebních osnov není dostatečně účinná.

Skladba rozvrhu hodin je limitována složením pedagogického sboru a přidělenými úvazky. To má negativní dopad na rozvržení předmětů. Naukové předměty a tělesná výchova na druhém stupni jsou nevhodně zařazeny do dvou po sobě následujících dnů. Počet hodin v jednotlivých dnech i délka přestávek odpovídají psychohygienickým zásadám a platné vyhlášce.

Řád školy je zpracován v souladu s požadavky vyhlášky o základní škole. Obsahuje práva a povinnosti žáků, jsou v něm zapracovány prvky primární protidrogové prevence a je upraven na podmínky školy. Řády odborných učeben a pracoven jasně a stručně vymezují pravidla práce a chování žáků. Zásady klasifikace ve škole upravuje *Klasifikační řád školy*.

Informační systém vůči žákům je funkční. Informace získávají od třídních učitelů, prostřednictvím školního rozhlasu, nástěnek nebo od zástupců žakovské rady. Rodiče jsou informováni na třídních schůzkách, hovorových hodinách, individuálních pohovorech, prostřednictvím záznamů v žakovských knížkách. Důležité informace získávají rodiče a veřejnost též prostřednictvím obecního rozhlasu a webových stránek školy. Dvakrát ročně vydává škola *Zpravodaj ZŠ Kanice* a pořádá Den otevřených dveří.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy je funkční.

Výchovná poradkyně má s touto prací dlouholeté zkušenosti. Pracuje podle pečlivě připraveného plánu práce, v němž má jednotlivé aktivity rovnoměrně rozvržené do jednotlivých měsíců. V oblasti profesního poradenství se zaměřuje na pomoc vycházejícím žákům a jejich rodičům. Na nástěnkách ve třídách a na chodbě školy informuje prostřednictvím aktualizovaných materiálů o možnostech dalšího studia, poskytuje poradenskou pomoc též individuálně. Organizuje besedy se zástupci škol a úřadem práce. V rámci péče o žáky se specifickými poruchami učení spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálním pedagogickým centrem. Velmi pečlivě vede dokumentaci žáků se specifickými vývojovými poruchami učení a chování a pravidelně ji aktualizuje. Informuje učitele a vedení školy o žácích s poruchami učení a sleduje, jak je s nimi pracováno. Ve škole jsou dva dyslektické kroužky. Jeden z nich vede sama výchovná poradkyně. Péče o tyto žáky je ve škole dobře zajištěna. V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se poradkyně účastní seminářů zaměřených na oblast profesního poradenství a pomoc dětem s poruchami učení.

Výchovná poradkyně vykonává současně i funkci metodičky sociálně-patologických jevů. Pro vykonávání této funkce byla proškolená. Průběžně se vzdělává, spolupracuje s vedením školy a s ostatními pedagogy, kterým předává poznatky a potřebné materiály. V případě potřeby spolupracuje s psychologem, odborem sociální péče, Policií ČR a dalšími institucemi. Žáci získávají informace o problematice primární prevence nejen ve výuce, ale účastní se též programů zaměřených na prevenci sociálně-patologických jevů a besed s pracovníky odborných center. Metodička prevence organizuje pro žáky pracovní semináře, arteterapii, výtvarné soutěže a projekty zaměřené na zdravý životní styl a tvorbu příznivého klimatu školy. Pro školní rok 2003/2004 zpracovala kvalitní *Minimální preventivní program*. Všichni pedagogové s ním byli seznámeni. Program stanovuje hlavní oblasti prevence, cíle, jichž má být dosaženo, i metody a prostředky podporující jejich naplnění. Podstatou programu je komplexní výchova k aktivnímu trávení volného času a zvýšení informovanosti žáků i dospělých. Preventivní program je na konci školního roku vyhodnocován. Žákům, rodičům a kolegům nabízí poradenské služby ve stanovených konzultačních hodinách a v případě zájmu po domluvě kdykoliv. Vedení školy informuje o své činnosti na pravidelných schůzkách, učitele na pedagogických radách. Pro užší kontakt se žáky se osvědčila schránka důvěry a spolupráce se žakovskou radou. Systém prevence je promyšlený a funkční, zjištěné případy jsou neprodleně řešeny.

Výchovné poradenství výrazně přispívá ke zkvalitnění výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni ZŠ v předmětech český jazyk, matematika, přírodověda a výtvarná výchova

Hospitační činnost proběhla v obou třídách na prvním stupni ZŠ. Uvedeným předmětům vyučovaly čtyři učitelky. Jen jedna z nich splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Kvalifikace dalších učitelek pro výuku na druhém stupni ZŠ neměla negativní vliv na úroveň výuky. Vyučování bylo připravené a naplánované, výuka odpovídala zpracovaným tematickým plánům. Vzdělávací a výchovné cíle byly zaměřeny

na prohlubování a upevňování pracovních návyků. V přípravě kladly učitelky velký důraz na tvorbu morálních hodnot a celkový rozvoj osobnosti žáka.

Materiální podpora byla velmi účinná, zvolené učební pomůcky a vybraná didaktická technika zkvalitňovaly úroveň výuky. Vynikajícím způsobem bylo využito počítačů, obrazové a projektové dokumentace, encyklopedií a další literatury. Třídy, ve kterých probíhala výuka, byly pro předměty český jazyk, matematika a výtvarná výchova velmi podnětné. Výuka přírodovědy probíhala na školním pozemku. Činnostní učení s pobytem na čerstvém vzduchu bylo pro žáky velmi vhodné.

V českém jazyce a přírodovědě uplatňovaly učitelky ve výuce především skupinovou a týmovou spolupráci žáků. V matematice a výtvarné výchově se střídaly frontálně organizované činnosti s aktivitami žáků ve dvojicích. Vynikající kooperativní prvky daltonské výuky i se zásadami jejich správného využití uplatnila učitelka při projektové výuce i při práci s počítači ve slohovém výcviku v českém jazyce. Zde kladla zásadní důraz na plnění učebních cílů, na vzájemnou komunikaci a spolupráci mezi žáky. Žáci zvládali na velmi dobré úrovni naučené pracovní postupy. Předností většiny sledovaných hodin byla metodicky a didakticky účelná organizace vyučování. Metody a formy výuky odpovídaly věku žáků i charakteru učiva. Aktivnější roli ponechávaly učitelky více žákům než sobě, což zvyšovalo celkovou efektivitu výuky. Správnost získaných poznatků si žáci ověřovali formou samostatné práce.

Při motivování využívaly učitelky praktických zkušeností žáků.

Ze vzájemné komunikace mezi učitelkami a žáky byl patrný velmi pěkný vztah. Žáci měli dostatečný prostor pro vyjadřování svých názorů. Účelným povzbuzováním a pozitivním hodnocením dokázaly vyučující udržet trvalý zájem žáků o učení. Dodržováním správné psychohygieny při použití různých dechových nebo tělovýchovných cvičení a jazykolamů, ale také průběžným větráním zajistily učitelky žákům velmi příjemné učební prostředí a pracovní klima. Výkony žáků byly velmi dobré. Odrazily se ve znalostech z mluvnice při určování slovních druhů a zdůvodňování pravopisu, při dělení v matematice a při učivu s tematikou člověka a ochrany přírody v přírodovědě.

Výkony žáků učitelky vždy ocenily a zdůvodnily, oceňovaly pokrok a vedly žáky ke vzájemnému hodnocení a sebehodnocení.

Průběh a výsledky vzdělávání na 1. stupni základní školy v předmětech český jazyk, matematika, přírodověda a výtvarná výchova měly velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na druhém stupni základní školy

Český jazyk

Hospitační činnost v předmětu český jazyk proběhla ve čtyřech hodinách ve všech ročnících druhého stupně. Byly hospitovány hodiny literatury, slohu i mluvnice. Vždy byly vhodně stanoveny cíle. Učiva na sebe navazovala a byla v souladu s tematickými plány. Učitelky se individuálně věnovaly žákům s poruchami učení.

Český jazyk vyučují dvě učitelky. Obě jsou odborně a pedagogicky způsobilé, což se pozitivně projevilo v odborné i pedagogické úrovni jednotlivých hodin.

Tři hodiny probíhaly v kmenových učebnách s klasickým uspořádáním nábytku. Působily esteticky, byly vyzdobeny množstvím květin, výtvarnými pracemi žáků, nástěnkami. Pro výuku českého jazyka nebyly podnětné. Jedna ze sledovaných hodin se uskutečnila v pracovně informatiky. I pro výuku češtiny poskytovala vhodné podmínky. Žáci používali učebnice, sešity, mluvnické tabulky, materiály k doplňování, příruční knihovničku. Z didaktické techniky používaly učitelky magnetofon a počítače.

Všechny sledované hodiny byly vhodně rozvrženy. Aktivita žáků měla v jednotlivých hodinách různou úroveň. Vyučující využívaly množství vyučovací metody. V některých hodinách převládala frontální výuka. Žáci byly vedeni učitelkou a plnili samostatně nebo ve dvojici různé úkoly z učebnice, nebo doplňovali do namnožených materiálů. Ve dvou hodinách převládala skupinová práce žáků. Jednotlivé skupinky plnily úkoly, vyučující kontrolovala jejich práci a individuálně se věnovala žákům s poruchami učení. Výsledky své práce následně jednotlivé skupiny prezentovaly. V jedné ze sledovaných hodin byly k procvičování učiva použity počítačové výukové programy. Žáci mohli pracovat svým tempem. Pohotové hodnocení jim poskytlo zpětnou vazbu. Záměrná relaxace nebyla do hodin zařazena, ale vzhledem k rozmanitosti pracovních metod, z nichž některé umožňovaly pohyb po třídě, nedocházelo u žáků k projevům únavy nebo nesoustředěnosti. Tempo výuky bylo vyhovující, učitelky respektovaly rozdílné schopnosti žáků.

K motivaci bylo využito aktualit vztahujících se ke kulturnímu dění, rozhovorů, ukázek literatury. V hodinách s týmovou spoluprací byla aktivita žáků i úspěšnost učení vyšší.

Ve všech sledovaných třídách bylo příjemné pracovní klima. Při diskusích nebo prezentování výsledků své práce dokázali žáci vhodně komunikovat nejen s vyučujícími, ale i vzájemně mezi sebou. Nedostatek času však neumožňoval zapojení většího množství žáků do diskusí. Případné nedostatky v komunikativních dovednostech učitelky opravovaly.

Ve všech hodinách využívaly vyučující rozmanité možnosti hodnocení žáků, klasifikaci, hodnocení výkonu žáků v procentech a pochvalu. Klasifikace byla vždy zdůvodněna. Žáci byli vedeni k tomu, aby samostatně vyhledávali a hodnotili své chyby. Při vzájemném hodnocení nebyla stanovena kritéria a žáci nedokázali postihnout podstatu hodnoceného jevu. Pokrok byl oceněn jen v některých hodinách.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v českém jazyce měly velmi dobrou úroveň.

Dějepis

V průběhu inspekce byly navštíveny tři hodiny dějepisu. Výukové cíle byly vhodně stanoveny, většinou se však zaměřovaly na obsahovou stránku učiva, méně na rozvoj kompetencí žáků. Jednotlivá témata na sebe navazovala.

Dějepis vyučuje ve škole pouze jedna učitelka. Splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Její zájem a hluboké znalosti pozitivně ovlivnily odbornou úroveň hodin.

Výuka probíhala v kmenových třídách, z nichž jedna měla netradičně uspořádaný žákovský nábytek. Učebny byly vyzdobeny květinami, metodickými pomůckami, pracemi žáků a aktuálními materiály ze života tříd. Žáci používali vhodné učebnice a pracovní sešity, dějepisné atlasy, nástěnné mapy a rozšiřující literaturu. V žádné hodině nebyla použita didaktická technika.

Hodiny byly členěny na část opakovací, v níž probíhalo individuální zkoušení žáků, probírání nového učiva a shrnutí obsahu hodiny. Při klasifikaci mohli spolužáci doplňovat nedostatky zkoušeného, avšak využívali této možnosti jen zřídka. Nové učivo prezentovala učitelka formou frontálního výkladu bez aktivního přispění žáků. Jen doplňovali dílčí údaje a vyhledávali v atlasech. V opakovací fázi hodiny použili žáci pracovní sešity. Skupinová ani týmová práce nebyla v hodinách využita. Vyučující neuplatnila individuální přístup k žákům s poruchou učení a chování. Záměrná relaxace nebyla do hodin zařazena, i když byla na žácích patrná únava. Tempo výuky bylo spíše pomalé.

Motivace spočívala v seznámení s obsahem hodiny. V průběhu výuky bylo využito zajímavostí z probíraných témat. Aktivita žáků byla malá, ale probírané učivo si většina z nich osvojila.

Výuka probíhala v příznivé pracovní atmosféře. Žáci byli ukázněni. Komunikace s učitelkou a mezi žáky navzájem byla ojedinelá, přesto z ní byl patrný pěkný vzájemný vztah. Do řešení problémových otázek se zapojovali jen aktivnější žáci. Na podněty ze strany učitelky reagovali většinou jen jednoslovnými odpověďmi. Nedostatky v komunikativních dovednostech vyučující vhodně opravovala.

Ve sledovaných hodinách probíhalo hodnocení žáků formou klasifikace. Vyučující vždy žákům hodnocení zdůvodnila. Jiných možností hodnocení bylo využito jen málo. Spočívalo většinou jen v ústní pochvalě za plnění dílčích úkolů. K sebehodnocení ani ke vzájemnému hodnocení nebyli žáci vedeni. Při závěrečném shrnutí jednotlivých hodin pochválila učitelka žáky za aktivitu. Pokrok nebyl oceněn.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v dějepisu měly dobrou úroveň.

Matematika a přírodopis

Výuka matematiky byla hospitovaná ve všech ročnících druhého stupně, výuka přírodopisu v 6., 8. a 9. ročníku. Výchovně-vzdělávací cíle ve sledované výuce navazovaly na předcházející témata. Příprava vyučujících byla pečlivá, avšak ne vždy dostatečně promyšlená vzhledem k individuálním vzdělávacím potřebám žáků. Byl kladen důraz na obsahovou stránku výuky.

Sledované předměty vyučují tři učitelé. Dva z nich nespĺňují podmínky pedagogické způsobilosti učitele ZŠ dle právní normy. Jejich vysokoškolské odborné vzdělání se pozitivně promítlo ve výkladu učiva, méně v použitých metodách práce a přístupu k hodnocení žáků.

Výuka probíhala v kmenových třídách a její materiální podpora byla většinou promyšlená. V jedné z nich je stálá výzdoba zaměřena k učivu přírodopisu. Jsou zde projekty žáků, výstavka přírodnin a nástěnné obrazy. Klasické uspořádání lavic nevytvářelo optimální podmínky pro činnosti žáků ve skupinách. Někteří vyučující málo dbali na dostatečný prostor pro práci žáků při skupinových činnostech, stísněné podmínky jim znesnadňovaly práci zejména při zapisování poznatků. Ve všech hodinách žáci pracovali s učebnicemi, v matematice měli k dispozici modely těles, využívali kapesní kalkulátory, v přírodopisu pozorovali mikroskopem preparáty.

Ve všech sledovaných hodinách převažovala frontální práce s dominantní rolí učitele. Často zařazená skupinová práce měla spíše charakter samostatné práce. I přesto žáci byli aktivnější, více se zapojovali do procvičování učiva, diskutovali a vyjadřovali své názory. Zadané příklady k upevnění nového učiva v matematice zvládali jen někteří. Ostatní pasivně a bez porozumění opisovali výsledky. Chyběly diferencované úkoly pro slabší žáky. Pokyny vyučujících nebyly vždy jednoznačné. K upevnění postupů při numerických výpočtech nevyužili práci s chybou, ačkoliv se tato možnost naskytla. V přírodopisu byla zařazena skupinová práce, v níž převažovaly činnosti žáků. Vyučující seznámil všechny skupiny s jednotlivými pracovními kroky a následně kontroloval jejich provádění. Žákům byly předkládány problémové otázky, na které odpovídali většinou správně, zobecňovali získané poznatky a zaznamenávali je na pracovní list. Individuální tempo jednotlivých žáků bylo vyučujícími ve všech sledovaných hodinách respektováno. Relaxační aktivity nebyly v hodinách cíleně zařazeny. Střídání činností neprobíhalo vždy dostatečně často a pak zvláště ke konci hodin byla na žácích patrná únava, pracovali bez zájmu. Závěry hodin postrádaly vyhodnocení skupinové práce a naplnění stanovených cílů.

Motivace žáků byla v hospitované výuce často nahrazena sdělením probíraného tématu, nebo pokynů k organizaci práce žáků. V matematice vyučující zařadili vhodné aplikační úlohy, dbali na názornost výuky a vedli žáky k vyvozování nových poznatků. Hodiny přírodopisu byly zahájeny aktualitami žáků nebo referátem, na které vyučující vhodně navázal. Výuka byla podpořena pozorováním. Shrnutí učiva formou pracovního listu dělali žáci se zájmem.

Ve všech hodinách byla klidná pracovní atmosféra. Převažoval řízený rozhovor učitele s jednotlivými žáky. Nepodařilo se vytvořit širší prostor i pro jiné formy jejich aktivního zapojení. Občas zařazené práce ve skupině rozvíjely komunikativní dovednosti žáků, vzájemnou toleranci a úctu.

Při hodnocení práce žáků převažovala pochvala a průběžná kontrola vyučujících. Ti prokazovali žákům důvěru a povzbuzovali je. Ojedinelá klasifikace byla spíše motivační, vyučující jen upozornil na chyby při řešení a nehodnotil znalosti. Sebehodnocení žáků, hodnocení práce žáků učitelem nebo žáky či zhodnocení přínosu hodiny nebylo většinou využito.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v matematice a přírodopisu byly na dobré úrovni.

Tělesná výchova

Všechny navštívené hodiny byly připravené. Tematické plány byly vypracované, ale ve sledovaných hodinách neodpovídaly vždy skutečné činnosti. Stanovené cíle se dařilo většinou plnit a byly přiměřené k fyzickému stavu žáků.

Výuka je zabezpečena dvěma učiteli. Jeden je plně odborně i pedagogicky způsobilý. Krátká délka praxe se projevila v jeho menší pedagogické zkušenosti. Druhá vyučující má pouze odbornou způsobilost, což nemělo výraznější negativní vliv na kvalitu výuky.

Hodiny probíhaly na nedalekém zatrávněném hřišti u školy. Bylo využito náčiní (štafetové kolíky, kriketové míčky, gumové kroužky, baseballová pálka a míček, mety). Jedna hodina vzhledem k deštivému počasí proběhla v tělocvičně. Zde byly použity dvě švédské bedny, lavička a dva míče na košíkovou.

Hospitované hodiny byly smíšené (lehká atletika a různé míčové hry). Některé z nich byly nácvikové (předávka štafety), v jiných se procvičovaly již dříve zvládnuté prvky (technika běhu, zlepšování odrazových schopností). Hodiny byly zahájeny nástupem, při kterém byli žáci seznámeni s cílem hodiny a pravidly bezpečnosti. Ta však nebyla důsledně uplatněna. Někteří žáci byli oblečeni do nevyhovujícího cvičební úbor, na ruku měli různé řetízky a řemínky, bezpečnost porušovali také nsvázanými vlasy. Úvodní část hodin nepostrádala patřičnou intenzitu rozcvičení. Někdy docházelo špatnou organizací nebo nepřesnými pokyny k prostojům. Pouze v několika hodinách bylo v závěru využito kompenzační cvičení pro zklidnění organismu. Vyučující volili většinou správně metodické postupy. Až na výjimky byly hodiny vedeny frontálním způsobem.

Motivace žáků probíhala oznámením cíle hodin. Aktivita žáků byla velmi rozdílná. Největší zájem projevovaly dívky 8. ročníku.

Stanovená pravidla vzájemné komunikace mezi žáky a učiteli se vyznačovala rovněž rozdílnou úrovní. V některých hodinách nebyla tato pravidla vždy plně dodržována.

Hodnocení probíhalo ústní formou, byl oceňován průběžný výkonnostní pokrok, v některých hodinách byly i pokusy o vzájemné hodnocení a sebehodnocení. V několika hospitovaných hodinách se hodnocení vůbec neobjevilo.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětu tělesná výchova byly na dobré úrovni.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání a výchovy jsou zjišťovány pravidelnými písemnými a slohovými pracemi. Vyučující jednotlivých předmětů sestavují také závěrečné ročníkové práce a provádějí jejich analýzu. Při vyhodnocování výsledků sleduje vedení školy, jak učitelé pracují se žáky se specifickými poruchami učení. Ke zjišťování výsledků vzdělávání používá škola též komerční testy.

Se zjištěnými výsledky jsou seznámeni žáci i učitelé. Případné nedostatky vedení školy řeší s jednotlivými učiteli. Zvýšenou hospitační činností kontroluje, jak dochází k nápravě. Úroveň výchovy a vzdělávání se projednává na jednáních pedagogické rady a metodických orgánů.

Systém dlouhodobého srovnávání výsledků ve všech předmětech škola zatím nemá vypracovaný.

Průběh vzdělávání a výchovy v základní škole byl celkově na dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad rozhodnutí o zařazení do sítě škol se zřizovací listinou

Název školy uvedený ve *Zřizovací listině Základní školy, Kanice, okres Brno-venkov* ze dne 3. 9. 2002 zní Základní škola, Kanice, okr. Brno-venkov, příspěvková organizace. Tento název není v souladu s názvem školy v *Rozhodnutí MŠMT, kterým se mění zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2003* č.j. 32 425/02-21 ze dne 3. 1. 2003, kde je uveden název Základní škola, Kanice, okres Brno-venkov. Ostatní údaje jsou shodné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí MŠMT, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení* č. j. 32 425/02-21 ze dne 3. ledna 2003 s účinností od 1. ledna 2003
2. *Zřizovací listina Základní školy, Kanice, okr. Brno-venkov, ze dne 3. září 2002*
3. *Výkaz Škol (MŠMT) V 3-01 o základní škole podle stavu k 30. září 2003*
4. *Organizační řád základní školy s právní subjektivitou* ze dne 2. ledna 2003
5. *Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2003/2004*
6. *Záznamy z provozních porad ředitelky školy ve školním roce 2003/2004*
7. *Zápisy z jednání metodického sdružení 1. stupně, předmětové komise přírodních věd, společenskovedních předmětů, jazyků a výchov*
8. *Plán práce ZŠ Kanice na školní rok 2003/2004* ze dne 1. září 2003
9. *Vnitřní řád školy* ze dne 1. září 2003
10. *Dodatek Vnitřního řádu školy* ze dne 18. listopadu 2003
11. *Učební plán základní školy ve školním roce 2003/2004*
12. *Seznam volitelných a nepovinných předmětů ve školním roce 2003/2004*
13. *Třídní knihy volitelných a zájmových útvarů ve školním roce 2003/2004*
14. *Uvolnění žáků z tělesné výchovy ve školním roce 2003/2004*
15. *Hospitační záznamy – školní rok 2003/2004 (bez uvedení data)*
16. *Provozní řád odborné učebny výpočetní techniky (bez uvedení data)*
17. *Provozní řád odborné učebny chemie (bez uvedení data)*
18. *Provozní řád tělocvičny (bez uvedení data)*
19. *Provozní řád školního hřiště* ze dne 1. září 2003
20. *Provozní řád odborné učebny fyziky (bez uvedení data)*
21. *Provozní řád keramické dílny (bez uvedení data)*

22. Náhodně vybraný vzorek žákovských knížek 6.-9.ročníku ve školním roce 2003/2004
23. Přehled dalšího vzdělávání učitelů ve školním roce 2003/2004
24. Personální dokumentace pedagogických pracovníků s osobními čísly 6112, 6191, 37621, 37962, 38379, 52314, 69105, 84670, 84691, 99873 působících ve škole ve školním roce 2003/2004
25. *Výroční zpráva o činnosti školy* ve školním roce 2002/2003
26. *Rozvrhy hodin podle tříd* od 10. května 2004
27. *Zvonění* ze dne 10. května 2004
28. Rozvrhy jednotlivých vyučujících ve školním roce 2003/2004
29. Klasifikační řád školy (bez data)
30. Osobní dokumentace žáků s postižením vedená ve školním roce 2003/2004
31. Plán činnosti výchovného poradenství pro školní rok 2003/2004
32. Minimální preventivní program pro školní rok 2003/2004
33. Hodnocení Minimálního preventivního programu za školní rok 2002-2003
34. Kniha úrazů platná ve školním roce 2003/2004
35. Třídní knihy všech tříd 1. stupně základní školy ve školním roce 2003/2004
36. Třídní knihy všech tříd 2. stupně základní školy ve školním roce 2003/2004
37. Třídní výkazy všech tříd ve školním roce 2003/2004
38. Katalogové listy žáků všech tříd ve školním roce 2003/2004
39. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní rok 2003/2004
40. Tematické plány všech hospitovaných předmětů ve školním roce 2003/2004
41. Přehled sportovních akcí ve školním roce 2003/2004
42. Přehled kulturních akcí ve školním roce 2003/2004
43. Soutěže a olympiády ve školním roce 2003/2004
44. Přehled exkurzí a vycházek ve školním roce 2003/2004
45. Přehled přednášek a besed pro žáky ve školním roce 2003/2004
46. *Inspekční zpráva* č. j. 123 162/96-05046 ze dne 17. prosince 1998

ZÁVĚR

Personální podmínky pro zajištění vzdělávací a výchovné činnosti ve sledovaných předmětech jsou na velmi dobré úrovni. Vedení školy umožňuje učitelům studovat a získávat potřebné znalosti formou dalšího vzdělávání. Tím vytváří podmínky pro kvalitnější personální zabezpečení výuky.

Celková úroveň materiálně-technických podmínek školy je dobrá. Základní škola má několik odborných učeben. Pro výuku tělesné výchovy je využívána tělocvična a venkovní zatravněné hřiště. Součástí areálu školy tvoří také školní pozemek a skleník. Tato zařízení slouží žákům a umožňují v praxi aplikovat učivo přírodovědy a pěstitelských prací. Velmi vhodně jsou řešeny venkovní prostory školy. V případě vhodného počasí zde mohou žáci v době přestávek relaxovat. Vzhled zastaralých a zčásti i nevyhovujících prostor uvnitř budovy školy se postupně mění k lepšímu.

Žáci používají vhodné učebnice, dostatečné množství a snadná přístupnost didaktické techniky přispívá k jejímu častému využívání. Způsob a četnost jejího využití vedení školy sleduje.

Organizace výchovy a vzdělávání ve sledovaných předmětech vycházela ze schválených učebních dokumentů. Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla pečlivá a většinou dobře promyšlená. Výuka na prvním stupni je zajištěna učitelkami, z nichž pouze jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Pedagogické zkušenosti a odborné znalosti ostatních vyučujících se pozitivně promítly v kvalitě výuky. Výchovně-vzdělávací práce na prvním stupni v ZŠ byla pozitivně ovlivněna především velmi dobrou, místy vynikající prací učitelek i žáků, což se odrazilo i ve výsledcích vzdělávání a výchovy. Žáci byli samostatní, používali různé informační zdroje, uměli se při učebních aktivitách rozhodovat, využívali naučené kompetence, vzájemně mezi sebou velmi dobře spolupracovali a komunikovali. Tyto okolnosti měly vliv na jejich aktivitu a zvýšený zájem o učení.

Frontální styl výuky převládající ve sledovaných hodinách na druhém stupni. Bez využití alternativních metod a forem práce se promítl nejen v nižší aktivitě a zájmu žáků, ale v jejich menším zapojení do procesu učení. Dílčí nedostatky byly zjištěny v metodách relaxace, motivace a hodnocení žáků. Pouze ojediněle byli žáci vedeni k hodnocení výkonu spolužáka a k sebehodnocení. Informace rodičům i žákům jsou předávány včas a v potřebném rozsahu.

Od poslední inspekce, která proběhla v listopadu a prosinci roku 1998, nedošlo ve škole k žádným podstatným změnám. Bylo zaznamenáno snížení úrovně materiálně-technických podmínek školy. V rámci hodnocení sledovaných předmětů došlo ke zvýšení kvality vzdělávání a výchovy v českém jazyce.

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Hana Štrajtová	Hana Štrajtová, v. r.
Členové týmu	Mgr. Zdeňka Vladíková	Zdeňka Vladíková, v. r.
	Mgr. Jindra Svobodová	Jindra Svobodová, v. r.
	PaedDr. Petr Zábranský	Petr Zábranský, v. r.
	Ludmila Čepičková	
	Hana Linhartová	

V Brně dne 2. července 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 9. července 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Hana Mazancová, ředitelka školy

Hana Mazancová, v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, PhDr. Hana Štrajtová, Česká školní inspekce, Křížová 22, 603 00 Brno. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrá

Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
	2004-07-23	12-1040/04/165-952
	2004-07-23	12-1040/04/165-952

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.